

УДК 336.76(477)

МОТИВАЦІЙНІ ФАКТОРИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ

*І. Попадинець
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

Одним з ефективних методів реалізації виготовленої продукції є товарні біржі. Саме вони забезпечують ефективний розподіл товарних та фінансових потоків, виявлення ринкових цін, що здійснюється на конкурентних засадах, захист учасників біржових операцій від цінних ризиків. Свідченням того, що біржова торгівля є однією з основних форм організації торгівлі є той факт, що сьогодні понад 40% усього світового товарообігу припадає на біржовий ринок [1, с. 152]. Динамічність світових тенденцій передбачає процес швидкої адаптації до ринкових умов. Отже, перед нашою країною постає завдання створити інноваційні технології для ефективної біржової торгівлі.

За даними Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2015 року в Україні нараховувалося надзвичайно багато товарних бірж – 555 одиниць [4]. Проте важливою характеристикою ефективності функціонування біржового ринку є не кількість біржових структур, а ступінь виконання біржею її специфічних функцій та рівень використання прогресивних технологій у біржовій діяльності [2, с. 211].

Упровадження інноваційних технологій у практиці діяльності товарних бірж вимагає вирішення низки проблем: недосконалість законодавчо-правового поля біржової діяльності, відсутність високого рівня кваліфікації персоналу товарних бірж, належного технічного та інформаційного забезпечення, загальноекономічної стабільності тощо.

Оскільки рушійним фактором діяльності біржі є особа, то для впровадження ефективних інноваційних технологій необхідно забезпечити їхню вмотивованість. Адже мотивація є внутрішнім механізмом, що спонукає до діяльності. В основі мотивації є

комплекс динамічних потреб, які і визначають напрям використання потенціалу керівника. У процесі формування потреби на об'єкт мотивації впливають такі фактори: задоволеність умовами праці, задоволеність рівнем оплати праці, задоволеність стилем керівництва, рівень емоційної атмосфери в колективі, задоволеність роботою (табл. 1) [3, с. 193].

Таблиця 1

**Система мотиваційних факторів
інноваційного розвитку біржової торгівлі***

Фактори мотивації	Показники
<i>Фактори задоволеності умовами праці</i>	Соціально-економічні умови (тривалість робочого часу і робочого року, оплата і стимулювання праці, кваліфікаційна, фахова та загальноосвітня підготовка працівників)
	Санітарно-гігієнічні умови (температурний режим, загазованість, запиленість, забрудненість повітря, освітлення, шум, вібрація тощо)
	Організаційні умови (робочий режим праці, забезпечення матеріалами, сировиною та інструментами)
	Соціально-побутові умови (забезпечення працівників побутовими приміщеннями, їдальнями, медичним і санаторно-курортним обслуговуванням тощо)
<i>Фактори задоволеності рівнем оплати праці</i>	Середня та мінімальна заробітна платня
	Середня та мінімальна пенсія
	Середня грошова допомога тощо
<i>Фактори задоволеності стилем керівництва</i>	Психофізіологічні та особистісні риси членів колективу, особливості їх темпераментів, характерів, потреб тощо
	Соціально-психологічні особливості колективу: моральний клімат, згуртованість, підготовленість до роботи, дисциплінованість тощо
	Психофізіологічні та особистісні якості керівника колективу. В особі керівника поєднуються всі об'єктивні, зовнішні впливи, що відображають особливості колективу, яким він керує. Завдяки їм формується стиль керівництва – так само неповторний, як неповторна й особистість керівника

Фактори мотивації	Показники
	Компетентність керівника – це та риса його особистості, що допомагає свідомо виробляти найраціональніший стиль керівництва на основі досвіду, наукового та загального культурного світогляду
	Обізнаність керівника з особливостями колективу, яким він керує, допомагає йому обрати стиль, що відповідає конкретним умовам, у яких працюють колектив і його керівник
<i>Фактори рівня емоційної атмосфери в колективі</i>	Система міжособистісних відносин (симпатія, антипатія, дружба)
	Психологічні механізми взаємодії між людьми (наслідування, співпереживання, сприяння)
	Система взаємних вимог, загальний настрій, загальний стиль спільної трудової діяльності, інтелектуальна, емоційна і волевовідна єдність колективу
<i>Фактори задоволеності роботою</i>	Задоволеність робітників працею в цілому та її окремими елементами (фізичним навантаженням, станом обладнання, організацією праці, технікою безпеки, значущістю продукції, змістом праці, працею в цілому)
	Індекси показників ставлення до праці (ступінь виконання змінних завдань, трудова дисципліна, ступінь трудової віддачі, ступінь активності в підвищенні кваліфікації, відповідальність за використання робочого часу)
	Ієрархія найбільш значущих мотивів, що визначають загальну задоволеність працею (перспективи підвищення кваліфікації, заробіток, стан обладнання)
	Показники ставлення до праці та оцінювання елементів виробничої ситуації (ступінь трудової віддачі, ступінь активності в підвищенні своєї кваліфікації, ступінь виконання змінних завдань)

* – власна розробка автора

Отже, невід'ємною складовою частиною впровадження інноваційних технологій біржової торгівлі є вмотивована діяльність персоналу та його системне використання цих факторів дасть змогу знизити рівень неефективного управління біржовою діяльністю та підвищити такий економічний показник як продуктивність праці.

Список використаних джерел:

1. Боровик Т. В. Сучасний стан та перспективи розвитку аграрних бірж в Україні / Т. В. Боровик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/pppdaa/5.3/52.pdf>.

2. Машлій Г. Б. Проблеми впровадження в Україні інноваційних технологій біржової торгівлі / Г. Б. Машлій // Актуальні задачі сучасних технологій : зб. тез доповідей IV Міжнар. наук.-техн. конф. молодих учених та студентів 25–26 листопада 2015 року. – Тернопіль : ТНТУ, 2015. – Т. 2. – С. 211.

3. Попадинець І. Р. Факторно-параметричний підхід до аналізу мотивації управлінської праці / А. О. Устенко, І. Р. Попадинець // Вісник Херсонського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – № 4, Т. 2 (216). – С. 192 – 195.

4. Статистичний бюлетень Державної служби статистики України «Кількість бірж». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.